

помогналъ, та мжченикътъ издъхналъ на 4 юний 1848 г. отъ рани. Останалъ Иларионъ, когото гърцитѣ държали затворенъ още една година.

Презъ това време гръцкиятъ патриархъ, за да задоволи отмалко-малко българитѣ, разрешилъ имъ да издаватъ въ Цариградъ вестникъ (1848), да си направятъ църква и най-сетне освободилъ Илариона отъ заточение (1849).

Като се завърналъ Иларионъ, българитѣ поискали да бжде ржкоположенъ за владика (епископъ) на българската църква. Отъ нѣмай-къде патриархътъ се съгласилъ. Ржкоположилъ го съ титла *Иларионъ Макариополски*. Българитѣ много се възраждали, напълнили българската църква и слушали съ умиление богослужението на български езикъ отъ устата на българинъ владика. Това било голѣма сполука въ Цариградъ.

Българитѣ се отказватъ отъ патриарха.

Обаче, Иларионъ казалъ, че това не е достатъчно. Право е българитѣ да иматъ самовластна църква, и управницитѣ на църквата да бждатъ българи, а не гърци. Българитѣ помолили патриарха да въздигне българската църква въ свободна, но той не се съгласилъ.

Тогава по съвета на Илариона народътъ решилъ самъ да обяви църквата си свободна. — На 3 априль 1860 г. билъ Великдень. Българитѣ се приготвили за нѣщо много важно и велико. Сутринъта църквата и дворътъ били пълни съ народъ, държащъ въ ржце запалени свѣщи. Службата извршвалъ Иларионъ съ дяконъ и свещеници. Тъкмо на най-важното мѣсто въ службата, когато по законъ се поменувало името на патриарха, народътъ извикалъ: „Дяконе, стой! не поменувай патриарха, некеме го патрикотъ!“ — „Ами кого да помене?“ — запиталъ владиката. — „Султанътъ, султанътъ помени!“ И така, вмѣсто патриарха, Иларионъ поменалъ въ църквата султанъ Азиса. Ученицитѣ запѣли